

POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT HISTORII
POLSKIE TOWARZYSTWO HISTORYCZNE

KWARTALNIK HISTORYCZNY

ROCZNIK CXIX

NR 4

WARSZAWA 2012

POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT HISTORII
POLSKIE TOWARZYSTWO HISTORYCZNE

KWARTALNIK HISTORYCZNY

ZAŁOŻONY PRZEZ XAWEREGO LISKEGO
W 1887 ROKU

ROCZNIK CXIX
2012

4

WYDAWNICTWO NAUKOWE SEMPER
WARSZAWA 2012

Publikacja dofinansowana przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego

KOMITET REDAKCYJNY

Dániel Bagi, Richard Butterwick-Pawlikowski (zastępca redaktora),
Stanisław Bylina, Dorota Dukwicz, Jerzy Dygdała, Marian Dygo,
Jerzy Eisler (zastępca redaktora), Jarosław Hrycak, Magdalena Hułas,
Maciej Janowski (zastępca redaktora), Tomasz Jurek, Bartosz Kaliski (sekretarz),
Tomasz Kizwalter, Satoshi Koyama, Wojciech Kriegseisen,
Roman Michałowski (redaktor), Krzysztof Mikulski, Michael G. Müller,
Borys W. Nosow, Andrzej Nowak, Edward Opaliński (zastępca redaktora),
Henryk Samsonowicz, Jerzy Strzelczyk, Philipp Ther, Jacek Wijaczka,
Romuald Wojna

ADRES REDAKCJI

Instytut Historii PAN
00-272 Warszawa, Rynek Starego Miasta 29/31, tel. +48 22 831 02 61
e-mail: kh@ihpan.edu.pl
<http://www.ihpan.edu.pl>
http://www.semper.pl/kwartalnik_historyczny

Redaktor językowy: Bogusława Pilch
Adiunkt redakcji: Elżbieta Kowalczyk

© Copyright by Instytut Historii Polskiej Akademii Nauk
and Wydawnictwo Naukowe Semper
Warszawa 2012

© All right reserved. No part of this book may be reproduced, stored
in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means without
the prior permission of the publishers, Instytut Historii Polskiej Akademii Nauk
and Wydawnictwo Naukowe Semper

© Wszelkie prawa zastrzeżone. Przedruk lub odtwarzanie fragmentów
tej publikacji w mediach każdego rodzaju wymaga pisemnego zezwolenia
Instytutu Historii Polskiej Akademii Nauk oraz Wydawnictwa Naukowego Semper

PL ISSN 0023-5903
Nr indeksu 363103

Wydawnictwo Naukowe Semper

Redakcja i Studio Graficzne
ul. Mariensztat 8
00-302 Warszawa
tel./fax: 22 538 92 03
e-mail: redakcja@semper.pl

Dział handlowy i księgarnia:
ul. Bednarska 20 A
00-321 Warszawa
tel./fax: 22 828 49 73
e-mail: handlowy@semper.pl

<http://semper.pl>
<http://semper.istore.pl>

SPIS TREŚCI

Wiesław Długokęcki, Uwagi o życiu i działalności politycznej burmistrza gdańskiego Henryka Suchtena (zm. 1501)	649
Jerzy Gaul, Rywalizacja austriacko-niemiecka o Kościół katolicki w Królestwie Polskim w raportach przedstawicieli monarchii habsburskiej w Warszawie (sierpień 1915 — październik 1916 r.)	665
Piotr Majewski, Z frontu walki cywilnej. Przyczynek do dziejów Kierownictwa Walki Cywilnej i Kierownictwa Walki Podziemnej na obszarze Generalnego Gubernatorstwa w latach 1939–1945	693

PRZEGLĄDY — POLEMIKI — PROPOZYCJE

Wokół t. 45–47 <i>Polskiego Słownika Biograficznego</i>	751
Tomasz Kizwalter, Profesorowie warszawskich wyższych uczelni	751
Teresa Kostkiewiczowa, Hasła dotyczące pisarzy	757
Mirosław Nagielski, Wojskowi epoki nowożytnej	765
Mikołaj Getka-Kenig, W odpowiedzi Profesorowi Jerzemu Szczepańskiemu	781

ARTYKUŁY RECENZyjNE I RECENZJE

Kirył Aleksandrowicz Koczegarov, Car Piotr I a król August II. Nowa rozprawa o stosunkach polsko-rosyjskich u schyłku XVII i na początku XVIII w.	787
--	-----

*

Li Tang, <i>East Syriac Christianity in Mongol-Yuan China</i> — Jerzy Strzelczyk	801
K. Skwierczyński, Mury Sodomy. Piotra Damianiego „Księga Gomory” i walka z sodomią wśród kleru — Piotr Urbanowski	805
R. Budziak, <i>Deutsch als Fremdsprache in Polen. Sprachlehrbücher aus dem 16. bis 18. Jahrhundert</i> — Dorota Żołędź-Strzelczyk	809
A. Pieńkowska, <i>Zjazdy i sejmy z okresu bezkrólewia po śmierci Stefana Batorego</i> — Łukasz Wroniszewski	814
<i>Sejm Czterech Ziem. Źródła</i> , oprac. J. Goldberg, A. Kaźmierczyk — Anna Michałowska-Mycielska	820
<i>Christianias Handelspatrisiat. En elite i 1700-tallets Norge</i> , red. J.P. Collett, B. Frydenlund — Mikołaj Getka-Kenig	824
J. Żyndul, <i>Kłamstwo krwi. Legenda mordu rytualnego na ziemiach polskich w XIX i XX wieku</i> — Theodore R. Weeks	832
R. Kowalczyk, <i>Polityka gospodarcza i finansowa Księstwa Warszawskiego w latach 1807–1812</i> — Piotr M. Pilarczyk	835
I. Sakowicz-Tebinka, <i>Imperium barbarzyńców. Rosja Aleksandra II w brytyjskich opiniach prasowych</i> — Krzysztof Marchlewicz	841
K.J. Zamorski, <i>Dzienniki (1930–1938)</i> , oprac. R. Litwiński, M. Sioma — Janusz Szczepański	844

ZAWARTOŚĆ ROCZNIKA CXIX

Spis treści rocznika	849
Spis autorów	854
Spis recenzentów	855

CONTENTS

Wiesław Długokęcki, Remarks on the Life and Political Activity of Henryk Suchten (d. 1501), the Mayor of Gdańsk	649
Jerzy Gał, Austrian-German Rivalry Concerning the Catholic Church in the Kingdom of Poland in Reports by Representatives of the Habsburg Monarchy in Warsaw (August 1915–October 1916)	665
Piotr Majewski, The Civil Resistance Front. A Contribution to the History of the Directorate of Civil Resistance and the Directorate of Underground Struggle in the General Government in 1939–1945	693
REVIEWS — POLEMICS — PROPOSITIONS	751
CRITICAL ARTICLES — REVIEWS	
Kirill Alexandrovich Kochegarov, Tsar Peter I and King Augustus II. A New Dissertation on Polish-Russian Relations at the End of Seventeenth Century — Early Eighteenth Century	787
Reviews	801
TABLE OF CONTENTS FOR YEAR CXIX	849

SPIS TREŚCI ROCZNIKA CXIX

Broniarczyk Marcin, Wykształcenie świeckich senatorów w Koronie za Władysława IV	2	251
Brzeziński Witold, Uwagi o nazewnictwie i identyfikacji kobiet w późnośredniowiecznej Polsce (na przykładzie szlachty wielkopolskiej)	1	5
Deszczyński Marek Piotr, Import sprzętu wojskowego przez Polskę w latach 1921–1939 (wprowadzenie do zagadnienia)	3	507
Długokęcki Wiesław, Uwagi o życiu i działalności politycznej burmistrza gdańskiego Henryka Suchtena (zm. 1501)	4	649
Duber Paweł, Konflikty w kierownictwie obozu sanacyjnego po powrocie Józefa Piłsudskiego z Madery w 1931 r.	1	67
Figurski Paweł, Duchowość eucharystyczna Bernwarda z Hildesheim. O obrazowości kultury ottońskiej	3	425
Gaul Jerzy, Rywalizacja austriacko-niemiecka o Kościół katolicki w Królestwie Polskim w raportach przedstawicieli monarchii habsburskiej w Warszawie (sierpień 1915 — październik 1916 r.)	4	665
Kosińska Urszula, August II i królewicz Fryderyk August w latach 1725–1729 a problem elekcji <i>vivente rege</i>	2	305
Majewski Piotr, Z frontu walki cywilnej. Przyczynek do dziejów Kierownictwa Walki Cywilnej i Kierownictwa Walki Podziemnej na obszarze Generalnego Gubernatorstwa w latach 1939–1945	4	693
Pauk Marcin Rafał, Moneta w kulturze politycznej średniowiecza. Wokół ikonografii denarów czeskich z pierwszej połowy XII stulecia .	3	467
Szwaciński Tomasz, Rosja a Piotr i Jan Sapiehowie w dobie kryzysu ostrogskiego (1754–1758)	1	31
Tymowski Michał, Kulturowo-psychologiczne aspekty obecności niewolników afrykańskich w Portugalii w XV i na początku XVI w. ...	2	217
 PRZEGLĄDY — POLEMIKI — PROPOZYCJE 		
Getka-Kenig Mikołaj, W odpowiedzi Profesorowi Jerzemu Szczepańskiemu	4	781

Kizwalter Tomasz, Profesorowie warszawskich wyższych uczelni w <i>Polskim Słowniku Biograficznym</i> (t. 45–47, z. 184–194)	4	751
Kostkiewiczowa Teresa, Hasła dotyczące pisarzy w <i>Polskim Słowniku Biograficznym</i> , t. 45–47	4	757
Lewandowska-Malec Izabela, Refleksje po lekturze artykułu recenzyjnego pióra Edwarda Opalińskiego <i>Sejm czasów Zygmunta III</i> ...	1	77
Nagielski Mirosław, Wojskowi epoki nowożytnej w <i>Polskim Słowniku Biograficznym</i> w tomach 45–47 wydanych w latach 2007–2011	4	765

ARTYKUŁY RECENZYJNE I RECENZJE

Bagi Dániel, Filologia i mitologia. Węgierska książka o historycznych i mitycznych początkach Polski	3	555
Butterwick-Pawlikowski Richard, Jak pisać o dziejach Sejmów doby Rady Nieustającej?	3	567
Jurkowlanec Grażyna, Średniowieczny obraz kultowy jako przedmiot badań nauk historycznych	2	323
Koczegarow Kirył Aleksandrowicz, Car Piotr I a król August II. Nowa rozprawa o stosunkach polsko-rosyjskich u schyłku XVII i na początku XVIII w.	4	787
Kosiński Krzysztof, O <i>Dziennikach</i> Jana Józefa Lipskiego	1	105
Purchla Jacek, Czy Lwów wybiję się na „Mikrokosmos”?	2	341
Skibiński Edward, Uniwersalne klucze i stare metody	3	541
Stobiecki Rafał, Dwugłos o historiograficznych kontaktach polsko-francuskich	3	583
Wiszeński Przemysław, Z badań nad zaginionym światem opowieści o przeszłości Polski	1	91

*

<i>Akta zjazdów stanów Wielkiego Księstwa Litewskiego</i> , t. 2: <i>Okresy panowań królów elekcyjnych XVI-XVII wieku</i> , oprac. H. Lulewicz — Grzegorz Błaszczuk	1	150
Baár M., <i>Historians and Nationalism. East-Central Europe in the Nineteenth Century</i> — Maciej Górny	1	174
Berger A., <i>Konstantinopel. Geschichte, Topographie, Religion</i> — Marta Tycner-Wolicka	3	595
<i>Biuletyny Komitetu do spraw Bezpieczeństwa Publicznego, grudzień 1954– listopad 1956</i> , wstęp M. Filipiak, oprac. W. Chudzik, M. Filipiak, J. Gołębiewski — Andrzej Korzon	1	194
Bruno z Kwerfurtu. <i>Osoba — dzieło — epoka</i> , red. nauk. M. Dygo, W. Fałkowski — Tomasz Jurek	1	126
Bucholc-Srogosz K., <i>Emigracyjne listy generała Jana Komarzewskiego do króla Stanisława Augusta Poniatowskiego</i> — Ewa Zielińska	3	620
Budziak R., <i>Deutsch als Fremdsprache in Polen. Sprachlehrbücher aus dem 16. bis 18. Jahrhundert</i> — Dorota Żołędź-Strzelczyk	4	809
Chachaj J., <i>Początki kościołów lubelskich w świetle legend i przekazów historycznych</i> — Piotr Plisiecki	2	377
<i>Christianias Handelspatrisiat. En elite i 1700-tallets Norge</i> , red. J. P. Collett, B. Frydenlund — Mikołaj Getka-Kenig	4	824

<i>Dokumenty Braclavs'kogo Voëvodstva 1566–1606 rokiv</i> , wyd. M. Krikun, O. Piddubnâk — Henryk Litwin	2	388
Drška V., <i>Dějiny Burgundska. Nomen Burgundiae ve středověku</i> , wyd. B. Němec-Veduta — Jerzy Strzelczyk	2	374
Gawron P., <i>Hetman koronny w systemie ustrojowym Rzeczypospolitej w latach 1581–1646</i> — Henryk Wisner	1	154
<i>Geschichte des Kardinalats im Mittelalter</i> , red. J. Dendorfer, R. Lützelshwab — Przemysław Nowak	1	130
Goodson C.J., <i>The Rome of Pope Paschal I. Papal Power, Urban Renovation, Church Rebuilding and Relic Translation, 817–824</i> — Aneta Pieniądz	1	121
Gzella J., <i>Między Sowietami a Niemcami. Koncepcje polskiej polityki zagranicznej konserwatystów wileńskich zgrupowanych wokół „Słowa” (1922–1939)</i> — Tomasz Sikorski	2	407
Jakóbczyk-Adamczyk P., <i>Stosunki polityczne między Hiszpanią a Wielką Brytanią za panowania Ferdynanda VII (1808–1833)</i> — Radosław Żurawski vel Grajewski	1	177
Januszewska-Jurkiewicz J., <i>Stosunki narodowościowe na Wileńszczyźnie w latach 1920–1939</i> — Włodzimierz Mędrzecki	1	189
Kamler M., <i>Przemoc między szlachtą sieradzką w XVII wieku. Opis zjawiska</i> — Andrzej Karpiński	3	614
Kłoczowski J., <i>Wspólnoty zakonne w średniowiecznej Polsce</i> — Rafał Kubicki	1	134
<i>Kommunikation durch symbolische Akte. Religiöse Heterogenität und politische Herrschaft in Polen-Litauen</i> , red. Y. Kleinmann — Wojciech Kriegseisen	1	164
Konopacki A., <i>Życie religijne Tatarów na ziemiach Wielkiego Księstwa Litewskiego w XVI–XIX wieku</i> — Natalia Królikowska	2	382
Konopczyński W., <i>Pierwszy rozbiór Polski</i> — Piotr Ugniewski	1	169
Kowalczyk R., <i>Polityka gospodarcza i finansowa Księstwa Warszawskiego w latach 1807–1812</i> — Piotr M. Pilarczyk	4	835
Krzyżaniakowa J., <i>Nie ma historii bez człowieka. Studia z dziejów średniowiecza</i> — Henryk Samsonowicz	1	139
<i>The Languages of Gift in the Early Middle Ages</i> , red. W. Davies, P. Fouracre — Aneta Pieniądz	2	368
Li Tang, <i>East Syriac Christianity in Mongol-Yuan China</i> — Jerzy Strzelczyk	4	801
Pangerl D.C., <i>Die Metropolitanverfassung des karolingischen Frankenreiches</i> — Przemysław Nowak	2	365
Pieńkowska A., <i>Zjazdy i sejmy z okresu bezkrólewia po śmierci Stefana Batorego</i> — Łukasz Wroniszewski	4	814
<i>Ritualisierung politischer Willensbildung. Polen und Deutschland im hohen und späten Mittelalter</i> , red. W. Fałkowski, B. Schneidmüller, S. Weinfurter — Jerzy Strzelczyk	1	142
Sakowicz-Tebinka I., <i>Imperium barbarzyńców. Rosja Aleksandra II w brytyjskich opiniach prasowych</i> — Krzysztof Marchlewicz	4	841
<i>Sejm Czterech Ziem. Źródła</i> , oprac. J. Goldberg, A. Kaźmierczyk — Anna Michałowska-Mycielska	4	820

Selzer S., <i>Blau: Ökonomie einer Farbe im spätmittelalterlichen Reich</i> — Marian Dygo	3	600
Skwierczyński K., <i>Mury Sodomy. Piotra Damianiego „Księga Gomory” i walka z sodomią wśród kleru</i> — Piotr Urbański	4	805
Śliwiński J., <i>Grodzieńszczyzna i Podlasie w XV-XVI wieku w Wielkim Księstwie Litewskim (wielkksiążęce puszcze i włości, eksploatacja, pożary)</i> — Elżbieta Kowalczyk-Heyman	3	605
Teter M., <i>Sinners on Trial. Jews and Sacrilege after the Reformation</i> — Waldemar Kowalski	1	146
Tezcan B., <i>The Second Ottoman Empire. Political and Social Transformation in the Early Modern World</i> — Dariusz Kołodziejczyk	2	394
Tryjarski E., <i>Zapisy Sądu duchownego Ormian miasta Lwowa za lata 1625-1630 w języku ormiańsko-kipczackim</i> — Jan Tyszkiewicz	2	403
Turda M., <i>Modernism and Eugenics</i> — Maciej Górny	1	185
Zamorski K.J., <i>Dzienniki (1930-1938)</i> , oprac. R. Litwiński, M. Sioma — Janusz Szczepański	4	844
Zwierzykowski M., <i>Samorząd sejmikowy województw poznańskiego i kaliskiego w latach 1696-1732</i> — Wojciech Kriegseisen	1	159
Żyndul J., <i>Kłamstwo krwi. Legenda mordu rytualnego na ziemiach polskich w XIX i XX wieku</i> — Theodore R. Weeks	4	832

IN MEMORIAM

Marian Biskup (19 XII 1922–16 IV 2012) — Henryk Samsonowicz	2	413
Jakub Goldberg (2 II 1924–15 XI 2011) — Anna Michałowska-Mycielska	3	633

LISTY DO REDAKCJI

Baczyński Bogusław Andrzej, <i>O Julianie Macieju Goslarze</i>	1	204
Zieliński Zygmunt, <i>Kilka uwag o recenzji Bartłomieja Noszczaka</i>	1	201

KOMUNIKATY

Komunikat Komisji Stypendialnej Funduszu im. Jana i Suzanne Brzękowskich	3	640
Rozstrzygnięcie konkursu o Nagrodę im. Profesora Stanisława Herbsta (2012 r.)	3	639

CONTENTS

Broniarczyk Marcin, <i>The Education of Lay Senators in the Crown under Władysław IV</i>	2	251
Brzeziński Witold, <i>Remarks on the Names and Identification of Women in Late Mediaeval Poland (upon the Example of the Gentry from Greater Poland)</i>	1	5
Deszczyński Marek Piotr, <i>Import of Military Equipment by Poland in the Years 1921–1939 (Introduction)</i>	3	507

Długokęcki Wiesław, Remarks on the Life and Political Activity of Henryk Suchten (d. 1501), the Mayor of Gdańsk	4	649
Duber Paweł, Conflicts within the Leadership of the Sanacja Camp after the Return of Józef Piłsudski from Madeira in 1931	1	67
Figurski Paweł, The Eucharistic Spirituality of Bernward of Hildesheim. On the Imagery of Ottonian Culture	3	425
Gaul Jerzy, Austrian-German Rivalry Concerning the Catholic Church in the Kingdom of Poland in Reports by Representatives of the Habsburg Monarchy in Warsaw (August 1915–October 1916) ...	4	665
Kosińska Urszula, Augustus II and Prince Frederic Augustus in 1725–1729 and the Problem of the <i>vivente rege</i> Election	2	305
Majewski Piotr, The Civil Resistance Front. A Contribution to the History of the Directorate of Civil Resistance and the Directorate of Underground Struggle in the General Government in 1939–1945 ..	4	693
Pauk Marcin Rafał, The Coin in the Political Culture of the Middle Ages. On the Iconography of the Bohemian Denarius in the First Half of the Twelfth Century	3	467
Szwaciński Tomasz, Russia and Piotr and Jan Sapieha during the Ostrogski Crisis 1754–1758	1	31
Tymowski Michał, Cultural-Psychological Aspects of the Presence of African Slaves in Portugal during the Fifteenth Century and the Early Sixteenth Century	2	217

CRITICAL ARTICLES

Bagi Dániel, Philology and Mythology. Hungarian Book about the Historical and Mythical Beginnings of Poland	3	555
Butterwick-Pawlikowski Richard, How Should the Parliamentary History of the Period of the Permanent Council be Written?	3	567
Jurkowlaniec Grażyna, The Mediaeval Cult Image as the Object of Research Performed by the Historical Sciences	2	323
Kochegarov Kirill Alexandrovich, Tsar Peter I and King Augustus II. A New Dissertation on Polish-Russian Relations at the End of Seventeenth Century — Early Eighteenth Century	4	787
Kosiński Krzysztof, On <i>Dzienniki</i> by Jan Józef Lipski	1	105
Purchla Jacek, Will Lviv Become a Microcosmos? Remarks on the Margin of a Book by Markian Prokopowych: Habsburg Lemberg. Architecture, Public Space, and Politics in the Galician Capital, 1772–1914	2	341
Skibiński Edward, Universal Keys and Old Methods	3	541
Stobiecki Rafał, Two Opinions about Polish-French Historiographic Contacts	3	583
Wiszewski Przemysław, From Research on the Lost World of the Tale about the Past of Poland	1	91

SPIS AUTORÓW

Baczyński Bogusław Andrzej	1	204–206	Marchlewicz Krzysztof	4	841–844
Bagi Dániel	3	555–565	Mędrzecki Włodzimierz	1	189–194
Błaszczak Grzegorz	1	150–154	Michałowska-Mycielska Anna	3	633–638
Broniarczyk Marcin	2	251–303		4	820–824
Brzeziński Witold	1	5–30	Nagielski Mirosław	4	765–779
Butterwick-Pawlikowski			Nowak Przemysław	1	130–133
Richard	3	567–581		2	365–368
Deszczyński Marek Piotr	3	507–540	Pauk Marcin Rafał	3	467–506
Długokęcki Wiesław	4	649–664	Pieniądz Aneta	1	121–125
Duber Paweł	1	67–75		2	368–374
Dygo Marian	3	600–605	Pilarczyk Piotr M.	4	835–840
Figurski Paweł	3	425–465	Plisiecki Piotr	2	377–381
Gaul Jerzy	4	665–692	Purchla Jacek	2	341–363
Getka-Kenig Mikołaj	4	783–787	Samsonowicz Henryk	1	139–142
	4	824–832		2	413–416
Górny Maciej	1	174–177	Sikorski Tomasz	2	407–412
	1	185–189	Skibiński Edward	3	541–533
Jurek Tomasz	1	126–130	Stobiecki Rafał	3	583–593
Jurkowlaniec Grażyna	2	323–340	Strzelczyk Jerzy	1	142–146
Karpiński Andrzej	3	614–620		2	374–377
Kizwalter Tomasz	4	751–757		4	801–805
Koczezarow Kirył			Szczepański Janusz	4	844–847
Aleksandrowicz	4	787–799	Szwaciński Tomasz	1	31–65
Kołodziejczyk Dariusz	2	394–403	Tycner-Wolicka Marta	3	595–600
Korzon Andrzej	1	194–200	Tymowski Michał	2	217–250
Kosińska Urszula	2	305–321	Tyszkiewicz Jan	2	403–407
Kosiński Krzysztof	1	105–120	Ugniewski Piotr	1	169–174
Kostkiewiczowa Teresa	4	757–765	Urbański Piotr	4	805–809
Kowalczyk-Heyman Elżbieta	3	605–613	Weeks Theodore R.	4	832–834
Kowalski Waldemar	1	146–150	Wisner Henryk	1	154–159
Kriegseisen Wojciech	1	159–164	Wiszewski Przemysław	1	91–104
	1	164–169	Wroniszewski Łukasz	4	814–820
Królikowska Natalia	2	382–388	Zielińska Ewa	3	620–632
Kubicki Rafał	1	134–139	Zieliński Zygmunt	1	201–204
Lewandowska-Malec Izabela	1	77–90	Żołądz-Strzelczyk Dorota	4	809–814
Litwin Henryk	2	388–393	Żurawski vel Grajewski		
Majewski Piotr	4	693–749	Radosław	1	177–185

SPIS RECENZENTÓW WEWNĘTRZNYCH I ZEWNĘTRZNYCH

Maria Bogucka (em.)	Andrzej K. Kunert (Rada Ochrony
Krzysztof Brzechczyn (Uniwersytet	Pamięci Walk i Męczeństwa)
im. Adama Mickiewicza w Poznaniu /	Robert Kupiecki (Waszyngton)
Instytut Pamięci Narodowej)	Hubert Łaskiewicz (Katolicki
Jacek Burdowicz-Nowicki (Warszawa)	Uniwersytet Lubelski)
Andrzej Chmielarz (Wojskowe Biuro	Waldemar Łazuga (Uniwersytet
Badań Historycznych Wojskowego	im. Adama Mickiewicza w Poznaniu)
Centrum Edukacji Obywatelskiej	Jerzy Maternicki (Uniwersytet
w Warszawie)	Rzeszowski)
Andrzej Chwalba (Uniwersytet	Witalij Michałowski (Akademia
Jagielloński)	Kijowsko-Mohylańska w Kijowie /
Teresa Chynczewska-Hennel	Kijowski Uniwersytet im. Borysa
(Uniwersytet w Białymstoku)	Hrinczenki)
Patrice M. Dabrowski (Uniwersytet	Jan Molenda (em.)
Harvarda w Cambridge)	Zdzisław Noga (Uniwersytet
Marian Drozdowski (Uniwersytet	Pedagogiczny im. Komisji Edukacji
im. Adama Mickiewicza w Poznaniu /	Narodowej w Krakowie)
Akademia Pomorska w Słupsku)	Krzysztof Ożóg (Uniwersytet
Józef Dobosz (Uniwersytet im. Adama	Jagielloński)
Mickiewicza w Poznaniu)	Grzegorz Pac (Uniwersytet im. Adama
Paweł Duber (Biblioteka Uniwersytecka	Mickiewicza w Poznaniu)
w Warszawie)	Halina Parafianowicz (Uniwersytet
Antoni Dudek (Uniwersytet Jagielloński)	w Białymstoku)
Dorota Dukwicz (Instytut Historii PAN	Andrzej Pleszczyński (Uniwersytet Marii
w Warszawie)	Curie-Skłodowskiej w Lublinie)
Andrzej Dziubiński (em.)	Krzysztof Polek (Uniwersytet
Wojciech Fałkowski (Uniwersytet	Pedagogiczny im. Komisji Edukacji
Sorbonne — Paris IV)	Narodowej w Krakowie)
Natalia Jakowenko (Akademia	Konrad Rokicki (Instytut Pamięci
Kijowsko-Mohylańska w Kijowie)	Narodowej)
Libor Jan (Uniwersytet Masaryka	Stanisław Rosik (Uniwersytet
w Brnie)	Wrocławski)
Krzysztof Kawalec (Uniwersytet	Waldemar Rezmer (Uniwersytet
Wrocławski / Instytut Pamięci	Mikołaja Kopernika w Toruniu)
Narodowej)	Tomasz Sikorski (Uniwersytet
Noémi Kertész (Uniwersytet	Szczeciński)
w Miskolcu)	Gintautas Sliesoriūnas (Instytut Historii
Andrzej Klonder (Uniwersytet	Litwy w Wilnie)
Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy)	Henryk M. Słoczyński (Uniwersytet
Dariusz Kołodziejczyk (Instytut Historii	Jagielloński)
PAN w Warszawie / Uniwersytet	Stanisław A. Sroka (Uniwersytet
Warszawski)	Jagielloński)
Hanna Kozińska-Witt (Rostock)	Rafał Stobiecki (Uniwersytet Łódzki)

Stanisław Suchodolski (em.)	Przemysław Wiszewski (Uniwersytet Wrocławski)
Michał Śliwa (Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie)	Wojciech Włodarkiewicz (Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach / Wojskowa Akademia Techniczna w Warszawie)
Magdalena Ślusarska (Instytut Badań Literackich PAN w Warszawie / Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie)	Tetiana Vilkul (Narodowa Akademia Nauk Ukrainy)
Ramunė Šmigelskytė-Stukienė (Instytut Historii Litwy w Wilnie)	Zofia Zielińska (Uniwersytet Warszawski)
Jacek Tebinka (Uniwersytet Gdański)	ks. Henryk Zimoń (Katolicki Uniwersytet Lubelski)
Bronisław Treger (Akademia Pedagogiki Specjalnej w Warszawie)	Michał Zwierzykowski (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu)
Stanisław Wiech (Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach)	Dorota Żołędź-Strzelczyk (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu)
Andrzej Wierzbicki (Instytut Historii PAN w Warszawie)	Arkadiusz Żukowski (Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie)

WYKAZ SKRÓTÓW

AAN	— Archiwum Akt Nowych w Warszawie
AGAD	— Archiwum Główne Akt Dawnych w Warszawie
AGZ	— <i>Akta grodzkie i ziemskie z czasów Rzeczypospolitej Polskiej z archiwum tak zwanego bernardyńskiego we Lwowie</i>
AP	— Archiwum Państwowe
AIPN	— Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej
APH	— „Acta Poloniae Historica”
ASWK	— <i>Akta sejmikowe województwa krakowskiego</i>
ASWP	— <i>Akta sejmikowe województw poznańskiego i kaliskiego</i>
BC	— Biblioteka Muzeum Narodowego im. Czartoryskich w Krakowie
BJ	— Biblioteka Jagiellońska w Krakowie
BK	— Biblioteka Polskiej Akademii Nauk w Kórniku
BN	— Biblioteka Narodowa w Warszawie
BO	— Biblioteka Zakładu Narodowego im. Ossolińskich we Wrocławiu
BPAU-PANKr	— Biblioteka Naukowa Polskiej Akademii Umiejętności i Polskiej Akademii Nauk w Krakowie
BR	— Biblioteka Publiczna im. Edwarda Raczyńskiego w Poznaniu
CAW	— Centralne Archiwum Wojskowe
CDS	— <i>Codex diplomaticus nec non epistolaris Silesiae</i> , Wrocław 1956–1964
CPH	— „Czasopismo Prawno-Historyczne”
DN	— „Dzieje Najnowsze”
KDKK	— <i>Kodeks dyplomatyczny Katedry Krakowskiej</i> , Kraków 1874–1883
KDM	— <i>Kodeks dyplomatyczny Małopolski</i> , Kraków 1876–1905
KDMaz	— <i>Codex diplomaticus et commemorationum Masoviae generalis</i> , Warszawa 1919
KDP	— <i>Kodeks dyplomatyczny Polski</i> , Warszawa 1847–1887
KDW	— <i>Kodeks dyplomatyczny Wielkopolski</i> , Poznań 1877 nn.
KH	— „Kwartalnik Historyczny”
KHKM	— „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”
MGH	— <i>Monumenta Germaniae Historica</i>
MGH SrG	— <i>Monumenta Germaniae Historica, Scriptores rerum Germanicarum</i>
MGH SS	— <i>Monumenta Germaniae Historica, Scriptores</i>
MK	— <i>Metryka Koronna</i>
MPH	— <i>Monumenta Poloniae Historica</i>
MPH s.n.	— <i>Monumenta Poloniae Historica, Series nova</i>
mps	— maszynopis
n.	— i następna
nn.	— i następne
OiRP	— „Odrodzenie i Reformacja w Polsce”
op. cit.	— opus citatum
oprac.	— opracował
PH	— „Przegląd Historyczny”
PL	— <i>Patrologiae cursus completus. Series Latina</i> , Paris 1844–1865
por.	— porównaj
przyp.	— przypis

PSB	— <i>Polski Słownik Biograficzny</i>
RDSG	— „Roczniki Dziejów Społecznych i Gospodarczych”
red.	— redaktor, redakcja
RH	— „Roczniki Historyczne”
RHum	— „Roczniki Humanistyczne”
rkp.	— rękopis
RWHF PAU	— „Rozprawy i Sprawozdania z Posiedzeń Wydziału Historyczno-Filozoficznego Akademii Umiejętności”, Kraków 1874–1891
	— „Rozprawy Akademii Umiejętności. Wydział Historyczno-Filozoficzny”, Kraków 1891–1918
	— „Rozprawy Polskiej Akademii Umiejętności. Wydział Historyczno-Filozoficzny”, Kraków 1921
	— „Rozprawy — Polska Akademia Umiejętności. Wydział Historyczno-Filozoficzny”, Kraków 1921–1928/1929
	— „Rozprawy Wydziału Historyczno-Filozoficznego — Polska Akademia Umiejętności”, Kraków 1928/1929–1952
	— <i>Rozprawy Wydziału Historyczno-Filozoficznego — Polska Akademia Umiejętności</i> , Kraków 1992–
SDRE	— „Studia z Dziejów Rosji i Europy Środkowo-Wschodniej”
SGKP	— <i>Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich</i>
SH	— „Studia Historyczne”
SIRIO	— <i>Sbornik Imperatorskogo Russkogo Istoričeskogo Obščestva</i>
Sobótka	— „Śląski Kwartalnik Historyczny «Sobótka»”
SPPP	— <i>Starodawne Prawa Polskiego Pomniki</i>
SRP	— <i>Scriptores Rerum Polonicarum</i>
SSS	— <i>Słownik Starożytności Słowiańskich</i>
St. Źr.	— „Studia Źródłoznawcze”
sygn.	— sygnatura
Urzędnicy	— <i>Urzędnicy Dawnej Rzeczypospolitej XII–XVIII Wieku. Spisy</i> , red. A. Gąsiorowski
Urzędnicy, Litwa	— <i>Urzędnicy Wielkiego Księstwa Litewskiego. Spisy</i> , red. A. Rachuba
VC	— <i>Volumina Constitutionum</i> , t. 1–, Warszawa 1996– (należy cytować odpowiednio, według wzoru: VC 1/1)
VL	— <i>Volumina Legum</i> , t. 1–10, Warszawa 1732–1793 (cytować np.: VL 7, s. 234)
wyd.	— wydanie, wydał
z.	— zeszyt
ZH	— „Zapiski Historyczne”
zob.	— zobacz

TRANSLITERACJA SŁOWIAŃSKICH ALFABETÓW CYRYLICKICH

Nr	Litera alfabetu cyrylicy-kiego		Trans-literacja		Język*	Nr	Litera alfabetu cyrylicy-kiego		Trans-literacja		Język
1	A	a	A	a	b bu m r s u	27	P	p	R	r	b bu m r s u
2	Б	б	B	b	b bu m r s u	28	C	c	S	s	b bu m r s u
3	В	в	V	v	b bu m r s u	29	T	т	T	t	b bu m r s u
4	Г	г	G	g	b bu m r s u	30	Ѥ	ѧ	Ć	ć	s
5	Д	д	D	d	b bu m r s u	31	Ќ	ќ	Ķ	ķ	m
6	Ђ	ђ	Đ	đ	s	32	У	y	U	u	b bu m r s u
7	Ѓ	ѓ	Ǧ	ǧ	m	33	Ў	ў	Ŭ	ŭ	b
8	E	e	E	e	b bu m r s u	34	Ф	ф	F	f	b bu m r s u
9	Ё	ё	Ë	ë	b r	35	X	x	H	h	b bu m r s u
10	Є	є	Ê	ê	u	36	Ц	ц	C	c	b bu m r s u
11	Ж	ж	Ž	ž	b bu m r s u	37	Ч	ч	Č	č	b bu m r s u
12	З	з	Z	z	b bu m r s u	38	Џ	џ	Ď	ď	m s
13	S	s	Ž	ž	m	39	Ш	ш	Š	š	b bu m r s u
14	И	и	I	i	b** bu m r s u	40	Щ	щ	Ŝ	ŝ	bu r u
15	I	i	Ì	ì	b r** u	41	Ъ	ъ	“	“	b** bu r
16	Ї	ї	Ĭ	ĭ	u	42	Ы	ы	Y	y	b r u**
17	J	j	Ǧ	ǧ	m s	43	Ь	ь	’	’	b bu r u
18	Й	й	J	j	b bu r u	44	Э	э	È	è	b r
19	K	к	K	k	b bu m r s u	45	Ю	ю	Û	û	b bu r u
20	Л	л	L	l	b bu m r s u	46	Я	я	Â	â	b bu r u
21	Љ	љ	Ľ	ľ	m s	47	’	’	’	’	b bu m r s u
22	M	м	M	m	b bu m r s u	48	Њ	њ	Ĝ	ğ	b** u**
23	Н	н	N	n	b bu m r s u	49	Ћ	ћ	Ě	ě	b** r** u**
24	Њ	њ	Ŋ	ŋ	m s	50	Ѧ	ѧ	Ǻ	ǻ	bu**
25	O	о	O	o	b bu m r s u	51	Ө	ө	Ẹ	ẹ	r**
26	П	п	P	p	b bu m r s u	52	Ү	ү	Ỳ	ỳ	r**

* Oznaczenia języków: b — białoruski, bu — bułgarski, m — macedoński, r — rosyjski, s — serbsko-chorwacki, u — ukraiński.

** Występuje w dawnej pisowni.

-od 1991-
SEMPER

przedstawia

ISSN 0023-5903

12 >

9 770023 590208

